

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในภาวะความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่มีความพร้อมทั้งทางด้าน โทคโนโลยี เทคโนโลยี ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเอื้ออำนวยต่อการกระทำความคิด จึงทำให้ในปัจจุบันการก่ออาชญากรรมรวมไปถึงการกระทำอื่นที่ผิดกฎหมายมีความรุนแรงและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศในวงกว้าง แม้จะมีกฎหมายบัญญัติถึงโทษเอาไว้แต่ก็มิได้ทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวแต่อย่างใด เนื่องจากการกระทำผิดในปัจจุบันผู้กระทำจะรวมตัวกันเป็นขบวนการและปรับเปลี่ยนวิธีการกระทำความผิดโดยการนำเอาความทันสมัยของเทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคต่อการหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นอย่างมาก

ในปีพุทธศักราช 2547 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ขึ้นตามที่ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรม โดยจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งลักษณะของคดี คือ เป็นคดีที่มีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก ต้องอาศัยการรวบรวมพยานหลักฐานการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เป็นคดีที่มีผลเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ความมั่นคงของรัฐบาล ความมั่นคงระหว่างประเทศ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ประชาราชนอย่างร้ายแรง เป็นคดีที่มีผลต่อเศรษฐกิจของชาติในวงกว้าง เป็นคดีที่มีลักษณะความผิดข้ามชาติ เช่น การค้าอาวุธสงครามข้ามชาติ องค์กรค้ายาเสพติดข้ามชาติ การนำเข้าอาวุธที่มีการทำลายล้างสูงโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นคดีที่มีผู้กระทำเป็นองค์กรข้ามชาติที่มีเครือข่ายโครงสร้างองค์กรขนาดใหญ่และซับซ้อน นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงคดีที่มีคณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้ยกเป็นคดีพิเศษ

ภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คือ ป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งผลการดำเนินงานของกรมที่ผ่านมาเป็นการตั้งรับมากเกินไปมีผลเพียงการปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งการดำเนินการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีก็ยังคงดำเนินได้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถดำเนินการไปถึงการป้องกันและการควบคุมหรือดำเนินการไปถึงจุดหลักฐานได้จึงควรมีการเน้นการสอบสวนเชิงลึกในเรื่องที่มีผลกระทบต่อ

รุนแรง ในส่วนงานด้านการสืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำผิดมาแล้วสิ่งที่ยังขาดการดำเนินการหรือดำเนินการไปแล้วบางส่วนแต่ไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม ก็คือ การเฝ้าระวังหรือติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการหรือรูปแบบการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ในการภาคธุรกิจ การเงิน การธนาคารหรือการคุ้มครองพยาน

การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมไปถึงพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 ที่ให้อำนาจพิเศษแก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ คือ การค้นโดยไม่มีหมายค้น ตามมาตรา 24(1) การปลอมแปลงเอกสารและการแฝงตัวเข้าไปในองค์กรใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 27 และการไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ตามมาตรา 29 แต่อำนาจพิเศษดังกล่าวข้างต้นไม่เพียงพอต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง การวิเคราะห์การกระทำความผิดและค้นหาพยานหลักฐานซึ่งเข้าลักษณะขององค์ประกอบการกระทำความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 และความผิดตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจำเป็นต้องใฝ่รู้ สืบเสาะ ค้นหา เพื่อทราบการกระทำความผิดที่มีลักษณะที่ซับซ้อนละเอียดเยือก เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ที่มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังของการกระทำความผิดนั้น ๆ ซึ่งกรณีคดีพิเศษนี้ ก่อนข้างจะต่างไปจากงานของพนักงานสอบสวนปกติซึ่งมักจะไม่ใช่เชื่อมโยงความผิดนำไปสู่การค้นหาการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย หรือผู้อยู่เบื้องหลัง เนื่องจากปริมาณงานที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและความหลากหลายของการกระทำความผิด การทำงานแข่งกับเวลาที่เร่งรัด มีเวลาจำกัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงควรนำหลักการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์กับคดีที่มีลักษณะของคดีที่มีความซับซ้อนและจะสามารถสืบหาตัวผู้บงการมาดำเนินคดีได้

ในประเทศไทยกฎหมายที่มีโทษทางอาญาของไทยโดยทั่วไปไม่มีกฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพบัญญัติไว้โดยตรง เนื่องจากหลักการพิจารณาคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยเป็นระบบกล่าวหา ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติไว้ในมาตรา 39 ว่า “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำความผิดมิได้” จะเห็นว่ารัฐธรรมนูญจะตั้งสมมติฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิด นอกจากนี้ตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ยังบัญญัติเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานว่าพยานหลักฐานที่รับฟังได้จะต้องเป็นพยานหลักฐานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น แม้ประเทศไทยจะไม่มีกฎหมายว่าด้วยการต่อรองคำรับสารภาพไว้โดยตรง แต่ก็มีกฎหมายที่มีลักษณะหลักเกณฑ์คล้ายคลึงกับการต่อรองคำรับสารภาพเฉพาะกรณีผู้ต้องหายินยอม

ขอทำความเข้าใจซึ่งถือได้เท่ากับเป็นการยอมรับสารภาพนั่นเอง เช่น พระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2549 มาตรา 102 ซึ่งบัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 102 ทวิ ถ้าบุคคลใดจะต้องถูกฟ้องตามมาตรานี้และบุคคลนั้นยินยอมจะใช้ค่าปรับหรือได้ทำความตกลง... อธิบดีจะงดฟ้องเสียก็ได้ และการที่อธิบดีงดการฟ้องร้องเช่นนี้ ให้ถือว่าเป็นอันคุ้มผู้กระทำผิดนั้นในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปในความคิดนั้น...” โดยปกติผู้ต้องหาที่ต้องการหลีกเลี่ยงการรับโทษไม่ว่าจะเป็นโทษปรับหรือโทษจำคุก จากการพิจารณาคดีของศาลผู้ต้องหาจะยื่นเรื่องต่อพนักงานสอบสวนเพื่อขอทำความตกลงระงับคดีเสมอ

เมื่อพนักงานได้รับเรื่องแล้วก็จะทำความบันทึกพร้อมความเห็นนำส่งไปยังอธิบดีกรมศาลการ เมื่ออธิบดีเห็นชอบตามข้อตกลงของผู้ต้องหาแล้วคดียอมเป็นอันระงับไปซึ่งผลของกฎหมาย ซึ่งอธิบดีจะมีหนังสือแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ จากนั้นพนักงานสอบสวนจะเสนอสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาซึ่งพนักงานอัยการจะตั้งยุติการดำเนินคดีอันเป็นการสิ้นสุดกระบวนการ นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติฉบับที่บัญญัติการดำเนินการคล้ายคลึงกับกฎหมายศาลการอีกด้วย ดังนั้นการที่จะบัญญัติเพิ่มเติมในการให้อำนาจพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจทำการต่อรองคำรับสารภาพกับผู้กระทำผิดในลักษณะของบุคคลที่หลงผิดเพื่อเป็นทางเลือกหรือหาทางออกให้แก่กลุ่มบุคคลดังกล่าวอีกทั้งคำรับสารภาพของบุคคลดังกล่าวอาจก่อให้เกิดประโยชน์ในการสืบสวนหาตัวการใหญ่ที่อยู่เบื้องหลังที่แท้จริงได้ นับว่าเป็นแนวความคิดที่ประสานประโยชน์ระหว่างมาตรการการลงโทษทางอาญากับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศได้เป็นอย่างดี โดยผู้ศึกษาเห็นว่าหากนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดีพิเศษของประเทศไทยซึ่งจะมีแต่ผลดีทั้งต่อรัฐและผู้ถูกจับกุมเอง แต่จากการศึกษายังพบปัญหาทางกฎหมายในการที่จะนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้อยู่มากมาย เช่น ปัญหาข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยของผู้ถูกจับกุม ปัญหาอำนาจหน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการต่อรองคำรับสารภาพในชั้นจับกุมการต่อรองคำรับสารภาพนั้น ตลอดจนปัญหาการกำหนดโทษแก่ผู้ได้รับประโยชน์จากการต่อรองคำรับสารภาพ ซึ่งในระบบกฎหมายปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดรองรับอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพ

นอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังกำหนดไม่ให้นำฟังคำให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมอีกด้วยเป็นผลให้ศาลไม่สามารถรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการต่อรองคำรับสารภาพนี้ได้ หรือตัวผู้ถูกจับกุมเองก็ดียังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดที่จะให้คุณประโยชน์แก่ผู้ถูกจับกุมเมื่อได้เจรจาต่อรองคำรับสารภาพ นอกจากนี้ที่จะได้รับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 โดยผู้ศึกษาจะได้ทำการศึกษาเป็นลำดับของปัญหาไปเพื่อให้ได้มาเพื่อการวิเคราะห์ถึงปัญหา

และขอบเขตที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์ที่ได้ตั้งไว้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการวงการนักกฎหมายรวมทั้งประเทศชาติสืบไป

### วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
3. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษทั้งของไทยและของต่างประเทศ
4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
5. เพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

### สมมติฐานของการศึกษา

การนำเอามาตรการในการรับฟังคำให้การในชั้นจับกุมอย่างเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญามาใช้ในการสืบสวนสอบสวนพิเศษ โดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หลักการเป็นการให้ตัวผู้ต้องหาให้ความร่วมมือเปิดเผยข้อมูลสำคัญจากการกระทำความผิดอาญา ทั้งนี้ การกระทำความผิดดังกล่าวมีผลนับเป็นการทำลายโครงสร้างที่สำคัญของรัฐอย่างร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และให้ผู้กระทำความผิดให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแสวงหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับขบวนการอาชญากร เพื่อให้สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำวิธีการรับฟังคำให้การอย่างการต่อรองคำรับสารภาพ มาปรับใช้กับคดีที่อยู่อำนาจของกรมสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

### ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตของเนื้อหาเฉพาะการให้อำนาจพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับรับฟังคำให้การในชั้นจับกุมผู้กระทำความผิดคดีที่อยู่ในอำนาจของกรม

สืบสวนสอบสวนคดีพิเศษโดยวิธีการที่นำมาซึ่งความร่วมมือในด้านข้อมูลข่าวสารสำคัญในองค์กรอาชญากรรมที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งวิธีการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ของรัฐ โดยส่วนรวม และเป็นไปตามหลักแห่งความจำเป็น กล่าวคือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนให้น้อยที่สุด โดยศึกษาหลักเกณฑ์การรับฟังคำให้การในชั้นจับกุมในความคิดที่มีผลกระทบต่อรัฐอย่างร้ายแรงในสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก และในประเทศอังกฤษ และกระบวนการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันตามระเบียบวิธีปฏิบัติและกฎหมายไทยโดยการนำมาเปรียบเทียบและปรับใช้กับระบบกฎหมายของประเทศไทย

### วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ด้วยการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มาจากการค้นคว้าจากหนังสือ บทความ จุลสาร เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อรัฐอย่างร้ายแรงและโดยตรง แนวคำพิพากษาศาลฎีกา เป็นต้น

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
2. เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
3. เพื่อให้ทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษทั้งของไทยและของต่างประเทศ
4. เพื่อให้ทราบถึงการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
5. เพื่อให้ทราบถึงบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

## นิยามศัพท์

**คดีพิเศษ** หมายความว่า คดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21

**พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ** หมายความว่า อธิบดี รองอธิบดี และผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

**เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ** หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

**การต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargaining)** หมายความว่า การเจรจาต่อรองระหว่างพนักงานอัยการและจำเลยในคดีอาญา เพื่อหาข้อตกลงที่พึงพอใจร่วมกัน โดยจำเลยให้การรับสารภาพเพื่อลดจำนวนข้อหาความผิดลงหรือลดจำนวนกระทงของความผิดหลายกรรมเพื่อให้จำเลยได้รับโทษจำคุกที่เบากว่าโทษที่อาจได้รับ หรือการยกเลิกข้อหาใดข้อหาหนึ่ง

**การเจรจาต่อรองคำรับสารภาพในสหรัฐอเมริกาตาม The Federal Rules of Criminal Procedure, Section 11** หมายความว่า

1. จำเลยสามารถตกลงให้การรับสารภาพเพื่อแลกเปลี่ยนกับข้อหาที่เบากว่าหรือข้อหาที่แตกต่างกันออกไป
2. จำเลยให้การรับสารภาพในข้อหาใดข้อหาหนึ่งในหลายข้อหาเพื่อแลกเปลี่ยนกับการสั่งไม่ฟ้องข้อหาอื่นๆ ที่เหลือ
3. จำเลยให้การรับสารภาพเพื่อให้พนักงานอัยการเสนอให้ศาลลงโทษในข้อหาที่เบากว่า
4. จำเลยให้การรับสารภาพโดยคาดหวังว่าศาลจะพิพากษาลงโทษให้น้อยลง
5. จำเลยให้การรับสารภาพเพื่อแลกเปลี่ยนกับพนักงานอัยการว่าจะยื่นฟ้องจำเลยต่อผู้พิพากษาที่มักจะไม่พิพากษาลงโทษหนัก